

DICSÉRJÉTEK AZ URAT!

(olvasmány, egyházi iskolában ajánlott téma)

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

(Zsolt 113–118)

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Magyarázatos Biblia; J. Alberto Soggin: Bevezetés az Ószövetségbe, Budapest, 1999; Dr. Rózsa Huba: Az Ószövetség keletkezése, Budapest, 1996; Keresztyén Biblia Lexikon, Budapest, 1995; Fekete Károly: A Heidelbergi Káté magyarázata, Budapest, 2013)

Dicséret, dicsőítés:

Isten jótettét, jószágát elismerő hálás emberi szavakra vonatkozik a Bibliában a dicséret kifejezése. A dicsőítés gondolatát több bibliai szó is kifejezi. Így például a „hillél” ige, amely dicséretet jelent. A hallél-zsoltárok elnevezése ebből ered. De meg kell említeni a „bárák”–áldani igét is. A „jádáh” ige a dicsőítés fogalmát a vallástétel jelentéssel gazdagítja. A „k-b-d” héber ige gyök a dicsőítés fogalmát a tekintéllyel színezi. Az Újszövetségben a dokszazo és az az „eulogeo” szerepel, ami azt jelenti, hogy valakiről jót mondani. Az Isten iránti dicséretet Isten népe leginkább imádságokban és énekekben fejezte ki. De az egyes hívő is dicsérheti Istent (Zsolt 146,1–2).

Az Újszövetségben is sokszor szerepel a dicsőítés gondolata. Leggyakrabban János evangéliumában és Péter 1. levelében szerepel. A keresztyén ember számára fontos lehetőség és kötelesség Isten dicsérete. *„hogy egy szívvel, egy szájjal dicsőítsétek a mi Urunk Jézus Krisztus Istenét és Atyját.”* (Róm 15,9)

Zsoltárok könyve, a hallél zsoltárok:

Költői, tanítói könyvek csoportjába tartozik a Zsoltárok könyve. A királyok korától kezdve áttekintést ad Izráel hitének a történetéről. Láthatjuk a Zsoltárok könyvéből, hogy mi az, amit Istenről az Isten népe hitt, mi volt számára a legfontosabb, és hogyan fejezte ki a hitét, hogyan szólította meg Istent. A hallél-zsoltárokat leginkább örömteli alkalommal énekelték. Leginkább Istentulajdonságait, tetteit mutatják be. A zsidó hagyomány szerint a nagy ünnepek liturgiájához hozzátartozott a hallél-zsoltárok eléneklése. A páskaünnepen a páskavacsora előtt a 113. és a 114. zsoltárt énekelték, majd a páskavacsora után pedig a 115–118 zsoltárt énekelték. A hallél-zsoltárok Isten dicséretére hívnak. Műfaját tekintve himnuszok. Olyan dicsőítő énekek ezek a zsoltárok, amelyek Isten hatalmát és fenségét dicsérik. A Teremtő és a Szabadító Istent magasztalják. Számos liturgikus cselekményre való utalásból látható, hogy ezeket a himnuszokat a istentiszteletek alkalmával énekelték. A bevezetésben a pap felhívása hangzik el, aki Isten dicséretére hív. Felszólítja a népet, a nemzeteket, a teremtett világot. Általában egyes szám második személyben szólít meg zsoltáros. De saját magát is felszólítja Isten magasztalására. A zsoltárok középső részében van szó Isten dicséretének az alapjáról, okáról. A magyarázatot általában Isten tulajdonságainak a felsorolása előzi meg. A himnuszok befejezése Isten dicséretére hív fel. Kétféle tulajdonságot neveznek meg ezek a zsoltárok Istennel kapcsolatban.

- Isten emberektől független tulajdonságai, tettei (magasban lakik stb.)

- Isten emberekkel összefüggő tulajdonságai, tettei (szabadító, kegyelmes stb.)

A hallél zsoltárok tanítása:

A hallél-zsoltárok Istenről a következőket mondják el:

113. Zsoltár:

- minden nép fölötti, magasban lakik, gondot visel, felemel.

114. Zsoltár:

- szabadító.

115. Zsoltár:

- mennyben lakik, segítség, áld.

116. Zsoltár:

- meghallgat, megment, kegyelmes, igazságos, megőriz.

117. Zsoltár:

- szeretete nagy.

118. Zsoltár:

- szeretete örökké tart, meghallgat, segít, megfedd, szabadító, jó.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(*Felhasznált irodalom:* Bölcshölde Törk Emese – Kerekes Szabolcs: Serdülök a gyülekezetben, in: Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes (szerk.): Együtt a hit útján – Gyülekezetpedagógiai kézikönyv, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019, 177–213.)

A legtöbb serdülő szeret zenét hallgatni. A szabadidő, a lazítás, egy adott csoporthoz tartozás kifejezése számukra a zenehallgatás. A zene és az éneklés olyan kapcsolódás lehet a fiatalokhoz, amely érzelemgazdag, közösségbe von, összehangol. Ez így lehet még akkor is, ha énekelni már kevesebben szeretnek közülük, legalábbis nem mindig vállalják fel társaik előtt az éneklés örömét. Nagy ajándék, ha sikerül egy-egy csoportban, osztályban leküzdeni ezt az akadályt, megtapasztalják a felszabadító éneklést és szívesen választanak kedvenc énekeik közül. A zenei kísérettel való bekapcsolódás az ifi csoportba, a gyülekezetbe való betagolódást is elősegíti.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: A zene és az éneklés is összeköthet Istennel.

Kognitív: Arra rámutatás, hogy a zeneiségnek mindig fontos része volt Isten és a hívő ember kapcsolatában.

Affektív: Az éneklés lelkesítő, bátorító, segítő és egyéb pozitív hatásainak a feltárása.

Pragmatikus: Arra bátorítani a tanulót, hogy ismerjen meg és énekeljen Istenről, hitről szóló énekeket gyakran!

Óra fő része	Javaslatok	Tananyag, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	1. Beszélgetés: Miért szeretsz zenét hallgatni vagy énekelni? Szerinted milyen a jó ének? Van-e kedvenc keresztyén énekek? 2. Hangszerekkel éneklés:	Beszélgetés zenéről, éneklésről Éneklés hangszeres kísérettel

	<p>Kérjük meg azokat, akik az előző órai kérésünkre hangszeres kísérettel készültek, hogy kísérik a megbeszélte énekeket!</p> <p>Szánjunk nyugodtan időt az éneklésre!</p>	
Feldolgozási javaslat	<p>1. Isten népének énekei</p> <p>A zsoltárok szerepe, a hallél-zsoltárok témái, üzenete:</p> <p>Ha van énekeskönyv a teremben, keressük meg benne a zsoltárokat! Hány zsoltárt találunk? Idézzük fel, mit tudnak Dávidról és a zsoltárokról!</p> <p>Utaljunk a 3. parancsolatnál tanultakra: Dávid életével, zenéjével, énekével, imájával is dicsérte Istent. A zsoltárok Isten népének énekei lettek. Segítettek abban, hogy érzéseiket, kéréseiket, köszönetüket megfogalmazzák imádságban. Ma is ebben segítenek a zsoltárok. Egy csoportjukat (113–118. zsoltár) Istent dicsérő, „hallél” zsoltároknak nevezzük. A héber szó a dicséretre, az Istennel megélhető öröme utal.</p> <p>A feldolgozást segítő feladatok: MFEI 1–2.</p> <p>A feladatok betekintést nyújtanak a hallél-zsoltárok szövegébe. A 2 feladatnál kiemelhető témák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Isten mindennél hatalmasabb - Isten segít rajtunk és megáld - Isten hűséges <p>2. Alkotások:</p> <p>Írjanak a tanulók dalt vagy versszakot kedvenc dalukhoz! Készíthetnek hozzá plakátot is. Mutassák is be az alkotásokat!</p> <p>Kapcsolódó feladat: MFEI 3.</p> <p>A bemutatott énekekre, plakátokra reflektálva kiemelhetjük, milyen üzenetek kerültek elő az alkotásban. Megdicsérhetünk egy-egy különleges nyelvi vagy grafikus megoldást. Am talán jobb, ha ez nem verseny, ne állítsunk fel rangsort az értékelésnél. Érezzék meg, és hangsúlyozzuk, érzékeltessük is magatartásunkkal, hogy akár sikeresebb, akár kevésbé különleges az alkotás, dicsérheti Istent. A lényeg a dicséret őszinte öröme.</p> <p>3. Énekjavaslat:</p> <p>Isten nevét dicsérem... (TK 8. ének)</p>	<p>TK</p> <p>Református énekeskönyv</p> <p>MFEI 1–2. feladat A zsoltárok és a hallél-zsoltárok szerepének magyarázata</p> <p>MFEI 3. feladat Istenről szóló ének alkotása</p>
Munkáltatás		
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK

Órakezdéshez:

Állítsatok össze egy dalsokrot kedvenc hittanos énekeitekből!
Az énekléshez használhattok ritmushangszereket vagy kitalálhattok egy ritmust a tapsoláshoz.

Feldolgozáshoz:

1. Énekverseny: rendezzünk énekversenyt csoportok vagy egyenként vállalkozók számára!

Feladatok lehetnek:

- melyik énekből való az idézett sor – csak szöveggel
- melyik énekből való az idézett sor – szöveggel és dallammal
- melyik ének dallamát dúdoltam, vagy játszottam valamilyen hangszeren
- folytasd a kezdősört egy versszakkal

2. Olvassuk el a 150. zsoltárt! Beszéljük meg: milyen hangszereket említ? Kipróbáltad-e már valamelyiket?

Drámapedagógiai ötlet: Zsoltár

Próbáljunk meg átírni egy jótett felsoroló zsoltárt iskolai környezetre, konkrét hálaokokkal. Nem kell költői szövegnek lennie, a lényeg az, hogy a hittanosokat körülvevő világra rímeljen. Valószínűleg lesz benne pár vicces dolog is.

Zenehallgatás:

Meghallgathatjuk az órán az egyik zsoltárt a Gryllus Dániel – Sumonyi Zoltán: Tizenöt zsoltár c. CD-jéről. E feldolgozáshoz kottát is találunk a következő webhelyen:

<http://www.szepi.hu/nota/gryllus/>

A témához felhasználható énekek:

Református Énekeskönyv (RÉ21): 98. zsoltár 1. és 3. versei: Énekeljete új éneket

Református Énekeskönyv (RÉ21): 117. zsoltár: Az Urat minden nemzetek

Református Énekeskönyv (RÉ21): 118. zsoltár 1. és 4. versei: Adjatok hálákat az Úrnak